

V tisk, četrtlet in soloto
izhaja in velja v Mari-
buri brez pošiljanja na
dom za vse leto 5 gl. — k.
za pol leta . . 4 . . — .
za četrt leta . . 2 . . 20 .
Po pošti:
Za vsa leta 10 gl. — k.
za pol leta . 5 . . — .
za četrt leta 2 . . 60 .
Vredništvo in opravištv
je na stolnem trgu (Dom-
platu) hiš. št. 184. o

SLOVENSKI NAROD.

Oznaniša:
Za navadno dvestopno
vredno se plačuje
6 kr., če se tiska št. 1.
5 kr., če se tiska 2krat.
4 kr., če se tiska 3krat.
veče pismenke se plaču-
jejo po prostoru.
Za vsak tisek je plačat-
elek (štampelj) za 20 k.
Rokopisi se ne vračajo,
dopisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Št. 52.

V Mariboru 4. maja 1869.

Tečaj II.

Tabor v Sevnici.

2. maja se je vršil redno in tako, da so bili vsi taboriti zadovoljni. Pričujočih je bilo kaci 6000 do 7000 ljudi, več gostov iz Ljubljane, iz Dolenjskega in iz Hrvaškega. Sprejela se je z velikim navdušenjem resolucija o zedinjenji Slovencev. Med govorniki je ta dan brez dvombe imel prvo mesto dr. Zarnik. Pokazal je kako se mora s prostim ljudstvom govoriti. Sprejete so bile enoglasno tudi druge resolucije. Zoper nje ni glasoval ni en mož. Samo pri poslednjem lokalnem vprašanji zastran zidanja mostu, katerega napravo je g. dr. Razlag zagovarjal, se vzdignilo je nekoliko rok zoper predlog. To kaže, da so naši ljudje samostojnega mišljenja in da potrdijo le to, kar sami za prav spoznajo. Vpeljanje slov. jezika v šole je zagovarjal fajmošter Ripšelj, v uradnije dr. Srnec, o zedinjenji Slovencev je govoril razen dr. Zarnika tudi dr. Vošnjak. Obširneje o tem taboru prihodnjič.

Sovražne poželjivosti.

Mnogočislani nemški pisatelj Börne pravi: „kader hoče kak Nemec duhu časa roko poljubiti, obnaša se pri tem tako nerodno, da se lahko ves svet smeje.“ Tako nerodno se obnaša Möring v Trstu. Naši bralci se spominjajo dopisa iz Trsta v 51 številki „Slov. Nar.“ Tam nam naš dopisnik, ki menimo da je dobro podučen, pripoveduje, da ta namestnik avstrijskega (ne nemškega) cesarja rad kakega Slovenca k zemljevidu pelje in mu kaže, da meja Nemčije seza do Adrije.

Pač smo toliko dobrovoljni, da bi lahko menili; morda je od visocega nemškega gospoda to kazanje Nemčije, ki ima s svojo peto čez glave vseh Slovencev teroč koraciti predno bo do Adrije segla — le ljubeznjiva nagajivost. Ni nemogoče, da tiči v visocem gospodu iskrica tistega jako vsakdanjega in malo duha pričajočega humora, kakor ga imajo nekteri tako imenovani neutralni ljudje, ki se vsele dražiti kakega mladega idealista in navdušenca, gledaje, kako bode s tem še bolj v ogenjenost prihajal. Bolj po domače se pravi to: za norca imeti, in resni ljudje ter dobrosrčne duše pravijo, da to ni lepo.

Ako pa se domislino večnega ponavljanja nemških listov, da nemški jezik zvoni noter do Adrije, da Nemško mora imeti adrijansko morje, torej

tudi nas, pač lahko umemo Möringa tako, kakor je to vest naš dopisnik umel. Zato obračamo na tega diplomata Börnejev izrek. Kot načelnik oblasti in pravice, moral bi bil svojo nemško (ali ponemčeno) kri vendar v mejah tiste resnosti in tistega avstrijskega obdržati, kakor tacemu načelniku gre. S tacimi opombami se žali naša ljubezen do avstrijskega cesarstva ki ni nikakor nemško, dvojno pak se žali, ako prihaja iz tacega mesta. Mi jako dvomimo, ali so taki vladniki primerni delati v duhu sprave in pomirja med narodi, ako mu s pogubo žugajo.

Sicer pa niti tržaškim niti nam družim Slovincem Möring ni nič novega povedal, ako nam je razodel poželjivosti svojega naroda. Mi to vemo in zato hočemo buditi se, da bo ves slovenski narod kot en mož stal za svojo narodnost. Dokler bode Avstrija, bomo tudi mi Slovenci, in upamo da bomo kmalu boljše stali nego zdaj. Dokler bode Avstrija, Nemško ne bo seglo do Adrije. Ko bi je pa kedaj ne bilo, potem bo pa morda vendar še kdo drug z nami vred branil gg. Möringom nasproti slovansko Adrijo.

Nemška zdihozanja.

V čudoviti Magjariji živi kolonija Nemcev, erdeljski Saksi, ki štejejo kaci 150.000 ljudi. Ločijo se v „stare“ in „mlade“ Sakse. In čudno! Tukaj je razmera med strankama starih in mladih ravno na robe kakor pri romanskih in slovanskih narodih. Mladi so namreč pripravljeni pomagariiti se in se veselo in radovaljno otrsajo svojega nemštva, kakor je to v nemškem značaju, kjer je koristno. Le stari se svoje narodnosti še drže in pošiljajo zdihozanja o zatiranji po vsej Nemčiji. Mi vemo, kaj je narodno zatiranje, mi smo ga krvavo skušali in ga skušamo še. Mi tudi nismo slepi, da ne bi vedeli kako grdo ravnaajo Magjari z drugimi narodi, t. j. da so popolnoma vredni bratje svojih bratov v dualizmu, cislajtanskih Nemcev. Mi bi stali vselej na strani zatiranega in vselej zoper zatiralca, torej tudi na strani med Magjare in Romane vkojenih in vgozdenih Saksov. Če torej o tej stvari govorimo, govorimo zato, da se zopet vidi, kako imajo Nemci dvojno merilo, kako ni resnično, da bi se držali našega demokratičnega, liberalnega načela: enaka pravica za vsacega, za zadnjega hlapca tista kakor za državnega grofa, za ubožnega moža tista, kakor za bogatega kapitalista, za zadnjega kaplana tista pravica kakor, za prvega kardinala, za Slovana kakor za Nemca: ob enem pravica pravega krščanstva.

Saksom se ne jemlje njih jezik, šole imajo svoje, uradnike imajo svoje, izobraženi so. Imajo česar mi Slovani nimamo, česar leta in leta zastoj prosimo. Če se jim hoče kaj tega počasi vzeti, prav storé da se branijo; če eni mlajši izmed njih radovaljni Magjari postajajo, bodi jih sram; če nemški listi vseh barv kriče po pomoči vsega nemštva za rešitev

Listek.

Črni kabinet.

(Konec.)

Nemškim knezom ni moglo skrito ostati, kako se ravna z njih listi na pošti. Ko so avstrijsko delovanje spoznali, so brž na to mislili, kako to za se porabiti. Takrat so Branibor-Hanoveransko, Saksonsko kurfirštvo, Hesi in Meklenburg rodbini Taksisov odvzeli ta monopol po svojih deželah. Tudi v teh deželah so napravili lože, tako da so po celem nemškem liste odpirali in na zaupanje občanov grešili. V kar je dovolil saksonski Avgust Silni in Friderik Veliki, tega se niso sramovali manjši knezi. Posebno na Bavarskem so se pisma odpirala prav po lesičji zvitosti. Vrhovno vredništvo pošt je diplomatom zaupalo in naopak so izmed poštarjev diplomate jemali. Pa izmed vseh so se po izurjenosti avstrijski poštarji odlikovali. Friderik II. nikoli ni zvedel, da je minister Kavnic pruske depeše poprej čital, nego pruski poslanec sam. Bile so pisane z šiframi (posebnimi znamenji), pa vendar je bil ključ k tem šifram davno že v rokah dunajskih diplomatov. Policijski ravnatelj in dvorni svetovalec Jožef v Biera, kateri je veliko veljal in pripomogel, kar se tiče izdajanja denarja, je vse pruske kurirje po dvoje podkupil; razume se, da so nezvesteži si s tem poslom veliko denarja zaslužili.

Na česko-saksonski meji, ne daleč od Perna stoji hram na samotnem kraju, celo tako kakor je potreben za črni kabinet. Samo nekteri uradniki so smeli tam vstopiti, nekteri so tudi tam stanovali. Brž ko je dospel kurir iz Berolina, vsel se je uradnik v poseben poštni voz, v katerem so uradniki torbo odprli in pisma razpečatili. Naj važnije reči so prepisali, med tem ko je voz najhuje drdral do Dunaja. Ko je bilo delo dovršeno, zopet so se listi zapečatili in vložili v torbo. Konečno je prišel voz do Eundersdorfa, poslednje štacije pred Dunajem in se postavil v posebno poslopje. Ti poštnjaki so potem šli vsak po svojem opravilu. Tri ure pozneje je dobil pruski poslanec svoje depeše, nevedé, da že ima minister Kavnic zanesljiv prepis v rokah. Friderik Veliki si je drugače pomagal. Nabral je mladencev lepe rasti. Plačano jim je bilo vsako leto 500 tolarjev; zraven plačala še posebej nekaj za izvanredne izdavke. Marija Terezija je rada naj-

važnije reči priobčila nekterim gospem. Mladim Prusom je bilo zaukazano, dvoraniti jim, in po tej ljubeznjivi službi se je marsiktera zanimljiva reč v Berlin zvedela, akoravno še le čez Mnihovo, kamor so listi brez nevarnosti odhajali. Pisal je takrat nek pruski poslanec, da je bilo lepemu pruskemu mladeniču mogoče reči zvedeti, katerih celi diplomatični zbor ni vedel.

Na Dunaji je bil poseben oddelek cesarske hiše namenjen za skrivno delovanje pisemske inkvizicije. Porabljal so najbolj Francoze in Neapolitance, ki so v takih rečeh najbolj prebrisane glavice. In v istini, izvrševali so svojo nalogo tudi dobro. Ne samo, da so se pisma z neko čudovito zvitostjo odpirala in zapečatovala, celo drugi listi so se ponarejali. Plačalo se je to delo izvršno, tako da so familije taci služabnikov jako dobro živele. Policija jih ni pustila iz oči, znala je, koliko izdajavo, s kom obéujejo, s kom so si prijatelji, kdo jih obiskuje. Bili so prisiljeni z uradniki kabinetnimi v posebni zvezi biti.

Pri vsej izurjenosti pa se jim je vendar nesreča zgodila. Leta 1762 je zvedel Prus von Dietz, da so v Mohuči liste odprli, ki jih je Ruska Prusiji pisala zarad Poljskega in Turškega. Ni se dolgo obotavljal, o tej reči glas v Berlin dati. Prusko, Saksonsko in Hanover so hoteli Taksisom privilegijo vzeti, pa jim ni šlo po volji; tudi v duhovnih kneževinah, deželah manjših knezov, v svobodnih in hanseatskih mestih je rodbina staro pravico obdržala. Karol VI. je Paarovi rodbini vzel vredništvo avstrijskih pošt. Grof, ki ni hotel natanko svojih ogromnih dohodkov naštevati, je rekel da mu pošta donša 60.000 glđ.

Dam vam 6000 gold. več, pravi cesar, obdržite svoj titel, stanovanje na pošti in pravice prve uradnike imenovati — pa pošte ne bode več vredovali. Grof ni mogel odreči in država ni imela vzroka tega obžalovati. Že za Marijo Terezijo je pošta donšala 200.000 gold. na leto. Jožef in Leopold nista črnih kabinetov zaprla, porabila sta jih, da bi namere svojih protivnikov spoznala in njih namene zruševala. Še le po bitvi v Ulmu je bilo skrivno delovanje na poštah za nekaj časa predlrgano. Ko so Francozje Dunaj zasedli, je knez Talleyrand želel, pred vsem videti črni kabinet, to skrivnost v Dunajskem gradu. Diplomatu, ki je našel izrek: „beseda nam je zato dana, da skrivamo svoje misli“, se je jako dopalo v mestu, odkoder so mu pogostoma najvažnije novice dohajale.

Leta 1814 je bil Taksisom star privilegij vrnen, zastoj so se temu

narodnosti nemške, umemo tudi to. Ali tega ne umemo, da v devetnajstem stoletju, v stoletju humanitarnosti, človečanstva, liberalizma, Nemci umeje „enake pravice za vse“ tako kakor: „enake pravice le zavse Nemce“. In ali ni to tako umljeno, ako grašk list podpiraje ogerske Sakse z gorko nemško besedo pravi o Slovanih: da je vsak Nemec nam pripravljen koncesije dajati, kolikor je dobro za celoto Avstrije? Pravica je pravica; tu ni govora o koncesijah. Koncesij nam treba ni, ker ne tirjamo nič več nego kar nam po naravi gre. Že s tem, da nam koncesije obetajo, Nemci priznajo, ka mislijo da so naši gospodarji. In ako se pristavlja: „kolikor je za celokupnost Avstrije dobro“ razvidno je, da je to raztegljivo, da so si po naravnem človeškem samopridu, ne po sveti pravici naredili merilo, kaj je za Avstrijo dobro. Isto tako se Magjari izgovarjajo ter hote Saksom to pustiti, „kar je kar je za Magjarijo dobro.“ Tedaj so enaki. In ako Nemci Magjarom zatiralstvo nad nemškimi Saksonci za greh jemljó, smemo jim mi reči: sosedje, izvlecite bruno iz lastnih oči, potem boste z mirno vestjo vlačili pezdri iz tujih oči. Da, misel demokratizma, misel enake pravice, misel liberalizma, ima pač gobje korenine kakor zmerjanje tega ali onega fajmoštra iz stare šole. Baš Nemci pa bodo morali še v šolo pravega krščanstva in pravega človečanstva hoditi, predno bodo res liberalni, dasiravno denes krivo menijo, da je liberalnost in svoboda eno isto z germanizmom.

Ako torej beremo v enem najrazširjenjejih neavstrijskih listov klic celemu Nemškemu na pomaganje Saksom z visokoletičim uvodom: „Ko je germanski narod nastopil v svet, popranil se je svet. Na razvalinah starega zatiranja je prapor razvila svoboda in pravica posameznega človeka: „odkimujemo mi Slovani in tej enfazi ne verujemo. Saj vendar poznamo nemško in svojo zgodovino! Slovani do zdaj svobode, ki je bi nam bil germanizem dal, nismo videli niti čutili. Ako pa se tu kaže na Šlezvik-Holstein, kako je vse Nemško potegnulo meč za svoje brate, ako se za Sakse kliče pomoč vse Nemške — rečemo mi, prav tako. Ali obrnimo to stvar in potem imamo pred seboj svojo osodo. Kakor erdeljskim Saksom, še neizmerno slabije se narodno godi nam Slovencem. Kakor imajo oni pravico vse nemštvo na pomaganje klicati, tako imamo in bomo imeli mi enako, ravno isto naravno pravico klicati slovanstvu: brat, pomagaj nam, mi se potapljam! Ako vam tu pangermanizem ni greh na državi, nehaite, ako ste pravični panslavizem za veleizdajo denuncirati, kterege mi do zdaj še nismo klicali, da si imamo več razloga nego oni. Prav imajo Nemci, če zaničujejo kot malovredneže tiste rojake, ki se svoji materi izneverijo ter pofrancozijo pomagarijo itd. Enako pa delamo mi le po svoji dolžnosti, ako ostanemo to, kar smo rojeni, in ako nimamo spoštovanja za tiste svoje, kterih je bilo revne in male matere Slovenije sram, ali kteri je iz dobičkarije nočejo poznati. Natura, natura je večno pravilo za vse kar je pod solncem. Poblážena stvar ki se jej pravi človek, pak je naturi pridjal še eno pravilo, to je pravica.

Dopisi.

Iz Ljubljane, 2. maja. [Izv. dop.] — Gosp. Cigale je ustregel gotovo vsakemu, razglasivši v „Novicah“ razsodbo Miklošičevo o Levstiku. — Vsakdo mora vedeti, da moč take učenosti, kakor jo je v svojih delih pokazal Miklošič, lahko loči temeljito znanje od površnega, vedeti ima pa tudi, da nam do sedaj še o nobenem naših rojakov filologov ni povedal razsodbe tako ko ravnokar o Levstiku. Dal je Levstik natisniti nekaj za poskušnjo,

da bi pokazal, kako meni ustrojiti svoj slovensko-nemški slovar. O tem sodi Miklošič, „da to, kar ima v sebi, razodeva izvrstno zvedenost v jezikoslovstvu.“ Svetuje sicer Levstiku, da bi na tako široki podlagi ne delal, in prepričani smemo biti, da Levstik te opazke ne bo prezrl, če bo dobil zopet v roke delo, ki ga je moral jenjati sedaj. Saj obsirnemu biti je tu gotovo teže, ko narobe, in le to je za nas najvažnejše, da je Miklošič z ugovorom, da bi bilo Levstikovo delo preobširno, pritegnil onim priganjalcem, ki so Levstiku izpulili delo iz rok, mora se reči, da on tega ni mogel meniti. Njemu so pot gladili: Kopitar, Dobrovský, Schleicher in drugi, in vendar njegov leta 1850 izdani staroslovenski slovar, komu je ustrezal? Ali ni oni slovar komaj senca proti temu, ki ga je izdal decenij pozneje, in zakaj? On je delal in nabiral zanj ves ta čas, on, ki je bil z vsemi pripomočki preskrbljen in neodvisen, da se je z vso njemu lastno neutrudljivostjo mogel udati delu. In Levstik? Ne more se ponašati naša slovenska filologija z učenjaki: mimogredé diletantski so delali in delajo še naši specialno-slovenski filologi. Ni li temu očiten dokaz Cigale-tov nemško-slovenski del Wolfovega slovarja? Kdo ni čutil pomanjkljivosti, če ga je le koliko rabil? Kdo se ni čudil z Levstikom (ki je sodil to delo v Blätter aus Krain 1860) onim mnogim vprašanjem in „etwa“, ki so v slovarji gotovo nonsens? Ali ne dokazuje ravno to najbolj jasno, da je resnica, kar je dejal Levstik v omenjeni kritiki, da noben sodelavec ni bil sposoben konečno presoditi, kterih besed naše narečje nima, in ktere ima in da „Slovenci vse predstavljajo celo svoje slovarje?“ In kaj je sedaj? Diletantje, nesposobni, da bi kontrolirali Levstika, ustavili so mu delovanje. Njihovo geslo, ki jih najbolj osvetljuje, glasi se: urno s slovarjem v tiskarno, narod zahteva slovar. Ne pomislijo pa, da narod hrani še več leksikalnega blaga, ko se jim sanja, za onega, kdor ga bo umel pobrati, in da s površnostjo, ki se vidi nekterim tako ljuba, bi nikdo ne ustregel niti narodu niti mecenatu, ki je gotovo daroval novce za delo, ki bi ne bilo zastarelo že preden bi tiskano bilo.

Iz Ljubljane 28. apr. [Izv. dop.] *A. T.* „Le počasi do 24. maja je še časa dovolj,“ pripravijo „Novice“, nam se pa zdi, da se imenuje kandidat za Trebnje, kajti konst. društvo ima istega že davno gotovega in sicer za narodnega zelo nevarnega. Nevarnost, da bi kmalu propal naš kandidat je toliko večja, ker bo napela birokracija vse svoje moči, da spravi v zbor svojega najvišjega glavarja Konrada, in ker se bodo naši ljublj. žurnali proti Konradu gotovo le bolj pohlevno vedli. „Slovenija“ namerava na to častno mesto spraviti g. dr. Poklukarja. Ker se je pa vendar povzdignilo mnogo dvomljivih glasov, odložila se je stvar za toliko časa, dokler se ne pozvé mnenje dotičnih volilnih okrajev; in ravno to zna biti vzrok, da „Slovenija“ še ni spregovorila določno svoje besede. Nam se poroča — kar je tudi omenil enkrat že „Slov. Nar.“ in še pred česki listi — mnogo o g. dr. Zarniku.

Neko prijateljsko pismo mi zagotavlja, da je sklenilo več volilcev vstati za Zarnika, ko bi jim nasvetovala „Slovenija“ tudi drugega kandidata; vse se dela in agitira le za dr. Zarnika. Naj ne ponuja toraj „Slovenija“ poprej drugega kandidata, dokler ne pozna res pravega natankega mnenja, ondutih volilcev; sicer se bo „duobus litigantibus“ smijal tretji. — Odbor za tabor na Vižmajih se bo te dni ustanovil, da prične dostojne priprave. Govorniki so še dvomljivi, imenujejo se: Bleiweis, (prvosednik), Razlag, Costa, Toman Murnik, Nolli.

„Tagblattu“ ni nič prav po všeči, da je dala gospa Petranova pri bleškem jezeru svojo hišo v najem nekemu bogatinu iz Ruskega. Pa res,

Saksonci in Hanovranci upirali. Ko je združena vojna Ren prestopila, so Taksii si brž za Renom: pošte napravili, kar je bilo sovražnikom francoskim na velik dobiček. Pozneje je nekoliko nemških knezov svoje ceste privilegij Taksijiskih rešilo, pa vendar je še l. 1848 obsegala Taksijiska pošta 2672 $\frac{1}{2}$ milj in je na leto donášala eden milijon gold.

Listovne lože so se brž povsod ustanovile in oskrbele z vsemi pripomočki, ki jih tirja novejša vednost. Sredina vsem kabinetom je bil dunajski; ob 7. na večer se je glavna pošta zapirala — vozovi so oddrdrali, pa nikoli tje, kamor bi morali. Postavili so jih v poseben dvor dunajskega grada blizu črnega kabineta; torbe so se odprle in pisma po važnosti posnela. Listi na inostrance so posebno pozornost na-se obračali. S hudičevo zvitostjo so se listi odpirali, iz kterih se je, kar je važnega bilo, izpisalo. Če ravno delavni, niso bili uradniki nikoli pred 11. v noči gotovi. Včasih je pošten voz še le o 1. po polnoči dvor zapustil.

Koliko ljudi je s temi operacijami v nesrečo pahnjenih bilo, se ne da določiti, marsikteri je takrat obžaloval, da je list pošti zaupal. Gotovo je, da je črni kabinet veliko skrivni policiji pomagal. Posebni mojsterski ogleduhi so bili Francozi, bilo jih je kot mravelj po celi Italiji, ni bilo večjega mesta v katerem bi ne bilo nekoliko agentov, ki so na Dunaj poročali; joj mu, ki je nepremišljeno govoril ali pisal.

Burja časa je one dobe prekoračila, veselimo se, da živimo v toliko omikanem času, v katerem nas posebna postava varuje, da ne sme vsak ogleduh naših pisem brati.

Poslednji bosanski kralj.

(Zgodovinsko-romantičen obraz; česki spisal Prokop Chocholoušek, poslovenil Podgoričan.

VI.

(Dalje.)

„A kaj meni!“ — začudi se Turčanski.

„Menim, da bosniški kralji, če prav so se sami radi povtekli v zavezo s fevdno ogersko krono, da za tega delj jih ne veže nikakoršna dolžnost do vaše kraljevine,“ — odgovori Tomažević mirno, „in če je Božja milost z njimi, ni treba vklanjati se jim milosti ogerskih kraljev. To si zapomni, Turčanski,“ — nestrpljivo mahne po zruci z roko, zato ker vidi, da

mu ta hoče seči v besedo, „ne sezaj dalje v pravice bosniške krone, samo botanje, to ti je dovoljeno, ali je res ali ne tako, velečestiti oče?“ — obrne k modruškemu vladiki, ki je nestrpno doslej poslušal njiju razpor.

„Midva nisva prišla kregat se,“ — odgovori vladika. „Turčanski se je nekoliko prenagli, takora malost rés ni vredna tolikega besedovanja, in take jeze; to ni, da bi se zabilo kake potrebne važnosti za tega delj.“

Korvinov sel si grize ustna, ali ker je izkušen poslanec, torej se da vladiki: „Velečestiti oče, ti tedaj meni, da ni rés tako, morebiti ni, toda tvoja dostojnost bodi porok, jaz sem pokoren tvojemu odloku,“ — kralju pak se globoko prikloni: „Nadejam se, da ti je, milostivi kralj, po všeči moja priznava!“ —

Tomažević do cela dostojno prikima in obrne se k vladiki: „Kolikor je moči, zbudil si mi zvedavost, oče! Kakova važnost je tedaj k meni tako nenadoma prignala tebe in Turčanskega?“ —

Vladika resno pogleda kralja, da Tomažević zardi. To je taka važnost, da, ko bi bil včerej znal, kako in kaj, da ne vem, ali bi te bil pokril s krono ali ne in pomazilil s svetim oljem.

„A to bi bilo?“ — poluglasno vsklikne kralj, oplasen obledi in oko vpre v vladiko.

„To je,“ — odvrne vladika, „da te je rajnega kralja udova; Katarina Kosarevna zatožila sv. očetu in njegovim kardinalom, ko so bili zbrani v Mantovi, da si umoril lastnega očeta — ter proklestil si pot do bosniškega prestola.“

Tomažević zvehra nazaj, da se mora nasloniti na zid, če ne, zgrudil bi se bil na tla, tako so ga bile umračile te besede.

Korvinov posel na videz hladno strmi pred-se, ali vendar ne more strpeti, da ne bi škodoljub smeh poigral mu po ustnih.

„Ženska ima strupen jezik,“ — spameti se Tomažević, rad bi se ojačil, „nje jezičnost ne prizanese nikoli nikomur; toda korenitega dokaza je treba, dokazati pa ni tako lahko, kakor obsoditi koga.“

„Drzovito znaš govoriti,“ — razhudobi se vladika „ali račiš, da ti dokažem, pa saj sam znaš, da udova kraljica ima v roci dokaz, kajti tvojega zlodejstva živa priča je —“

„Ilija!“ — Tomaževiću nehote ide iz tesnih prs.

„Dokaz!“ — srdi se vladika dalje, „treba je obiskati, le sutiškega“

zakaj nek ne kakemu Nemcu? Jaz pa dobro znam, da je vsa okolica tega ruskega knjeza bolj vesela, nego vseh nemških posestnikov v Bledu, kajti na svoje ušesa sem slišal, kako so ga hvalili ondodni prebivalci. V nedeljo na sv. Jurja dan je imel — kakor vsako leto — tudi letos ljublj. grad mnogo obiskovalcev, ker ta dan si sme vsak ogledati tudi notrajne grajske zidove. Med mnogimi hudodelniki, ki so molili glave skozi okna, videl sem tudi tistega Tambornino-ta, kterega je predvlaskem ob času Sokolovih homatij imenovala „Triester Zeitung“ „den angesehensten bürger von Rudolfswerth.“

Iz Škofje Loke 30. aprila. [Izv. dop.] — 1 — Zadnja volitev dež. poslanca nam kaže, da je okolica naša jako zavedna, da zna dobro ločiti politične naše prijatelje od nasprotnikov ter da ve čislati rodoljubne može, akoravno jih ne pozna osebno. Da so propali, da so se opekli nasprotni naši agitatorji Gerbec, Triller itd. s svojim kandidatom, čegar ime še denes nobena duša ne ve, razveselilo nas je jako. Vendar bi jaz ne bil črnil besede o naših korifejih, ko bi me ne primorali ti zagriznenci k temu sami s svojimi nesramnim agitiranjem proti narodni stranki. Kaj je počenjal g. Gerbec pred dvema leti ob času volitev za dež. zbor, kako je rogovilil po mestu zoper narodnega kandidata, kako mu je podtikal osebne grehe, kterih nikdar ni imel, kako je lovil ljudi za protinarodnega kandidata! Kot mestni župan se je vrnil nam prejšnja leta celo za prvomestnika naše čitalnice in to le zato, da je zaviral društveni razvoj; kakor hitro je pa dalo društvo slovo njegovemu predsedništvu, rad bi bil videl, da bi je konec bilo. Pa čitalnica stoji še dandenes brez g. Gerbeca in sicer na dosti krepkejih nogah, nego je stala pod njegovim vodstvom. Da je šel trobiti v njegov rog tudi g. dr. Triller, nam se ne zdi prav nič čudno. Kdor moža pozna, priznal mi bo, da je krotka duša, ki ne zna vode ni skaliti ni sčistiti. — Iz kakovih razlogov je glasovalo 7 narodnih volilcev za Kramarja, ki se je poprej prav odločno odpovedal kandidaturi, mi ostane večna zastavica.

Iz Dunaja 30. aprila H. G. [Izv. dop.] Stvari se bližajo čedalje bolj obrnjenju. Kako bode potem in kaj bode, to je vprašanje. Mi Slovane nimamo kaj zgubiti, dosti pa dobiti, torej je nam prav. Državni zbor živi čudno življenje. Nemci Poljake in Slovence pisano gledajo, odkar so jim bili ondan pobegnili, ter si vse prizadenejo, da bi agitirali proti njim. To so Poljaki spoznali in so se boje že za gotovo odločili svojemu poslanstvu odpovedati se in se vrniti domu. Drugače pač ne morejo. Vse poljsko časopisje bije in mlati brez vsmiljenja po njih puhli politiki, ravno tako kakor „Slov. Narod“ ni prizanašal enako puhli slov. poslancev. Pravijo ljudje, kteri reči poznajo, da bi bili Poljaki že davno poslušali javno mnenje v Galiciji in pustili nemško vladajoči dunajski parlament. Pa zadrževalo so jih — materialne koristi. Kakor je Toman „nekaj pedi“ prioportunoval, tako pričakujejo tudi poljski poslanci nekaj železnice. Te železnice so Poljake zadrževalo do zdaj. Zakaj? I, tako pri novi železnici postane poslanec lahko kakšen opravični svetovalec. In tacim „verwaltungs-rath-om“ se bogne slabo ne godi. Zdaj pa v tej sesiji državnega zbora, ki se že 15. maja konča, ne pridejo na vrsto nasvetovanja o novih železnicah. To je Poljake popolnoma poparilo in za gotovo je pričakovati, da Poljaki odidejo za zmerom. Slovenski poslanci bodo tako na cedilu ostali in ne bo jim drugega kazalo, nego tudi oditi. Tako bodo morali sami sebe dementovati. Mi se moremo tega le veseliti. Tako pridemo vendar zopet na pravo stezo v politiki.

Da se je izjemni stan na Českem odpravil, Dunajčanom ni prav. Dunajčan je rojen centralist, ker vé, da kader Dunaj ne bo več vse Cislajtanije

središče bode pojmal in propadal. Ker so Dunajčanje že morali dualisti postati in tako nekaj svojega bleška Pešti prepastiti, hočejo vsaj Cislajtanske niti tesno na Dunaji zbrane imeti. Zato sovražijo Čehe, v kterih vidijo tisti živelj, ki se bi rad kolikor toliko ločil od dunajskega vpljiva. Tako je naravno razlagati zakaj dunajski časopisi tako nesramno ravnaajo s českim imenom. Časopisi dunajski navadno po več dni vedó ali vsaj slutijo vsako važno postavo, ki ima priti. O tem, da se bode izjemni stan v Pragi odpravil, niso nič vedeli. Prišlo jim je vse nepričakovano. Iz tega se tukaj sklepa, da je ta nagel ukaz prišel naravnost iz cesarjevih krogov in da je bil objavljen malo proti dobri volji ministrov, razen Taaffeja. Nova „Presse“ svoje jezice ne more prav skrivati, čeravno se mora držati kakor Nemec pravi: „zum bösen spiel eine gute miene machen.“ Po vsem sklepljem, da za cislajtsko opozicijo stvari ne stoje posebno slabo.

Državnega zbora odbor za ustavo je imel te dni v predarku vprašanje, kako popraviti in pomnožiti volitve v drž. zbornico. Znano vam je, da so nektera nemška politična društva oglasila se za direktne volitve. To željo je podpiralo vse nemško časopisje. Odbor nemških poslancev se torej ni smel upirati, da bi še te mrvice zaupanja ne zgubil, kar mu ga je pri nekterih vernih ostalo. Pri posvetovanji pak se je pokazalo, v kako čudni stiski so ti nemški centralisti. Zdaj so še le sprevideli, da imajo deželni zbori pravico poslance voliti, da pa državni zbor nima pravice vzeti jim je. Z zofizmi skušajo za zapah odpraviti, pa ne gre. S tem vprašanjem pak so ustavoverniki bežali k — vladi sveta pravit.

Iz Prage 29. aprila [Izv. dop.] Kdor je količkaj opazoval v zadnjih dveh letih avstrijsko vlado in česko opozicijo, ni videl drugega nego preganjanje českega narodnega življa. Kdo se ne spominja leta 1867, ko so bili v kratkem času vsi naši časopisi zadušeni, ko se je vrstila ena konfiscija za drugo, list za listom je bil suspendiran. Ko je jela naša žurnalistika potem mirneje pisati, je ponehalo tudi preganjanje, pa le malo in le za kratek čas. Lansko leto, v sredi meseca junija se je vse zopet z novega pričelo, dan za dnevom je bilo čuti, o kaki konfiskaciji, obsodbi ali prepovedi. Društva se skoraj geniti niso smela, toliko čestitana pravica zbirati in shajati se je bila za nas španska vas. Tabor za taborom je bil prepovedan, društva so se razpušali in njih odbornike kaznovali. To se je godilo vse pod krilom decemberske ustave. Od meseca junija 1869 do zdaj je bilo 300 tiskovnih pravd, čez 40.000 gld. propadenih kavej je šlo v ubožno kaso, vrednikov je zaprtih 18, družih političnih obsodb je čez 1000. — Denes sta zopet nabita po vseh voglih dva oglasa; eden od ministerstva, s kterim se izjemni stan od 11. oktobra 1869 zrušuje, in drugi je namenjen prebivalcem našega mesta Smihova in Karlina. — Izjemni stan je torej preč. Poglejmo malo nazaj v pretekle čase in videli bomo, da je bilo naše stanje že skoraj dve leti pred 11. oktobrom 1868, izjemno, brez tega imena, z majhnim razločkom. Saj se je z nami zmerom enako počelo, in neverjamemo, da bi bilo zdaj ko je izjemni stan zrušen kaj drugači. Saj s tem razrušenjem še zmerom nismo dobili kar tirjamo, da se nam pa decemberska ustava po vsej njeni dolgoti in širokosti nazaj dava, nam ne zadostuje nič, saj od te ustave nikoli nič pričakovali nismo, ker nam nič dati ne more, in jo tudi nikoli za našo srečo spoznali nismo, kakor hočejo njeni molikovalci. Kaj nam toraj to pomaga? Čisto malo. In to je previdelo prebivalstvo stolpne Prage, kajti kaj malo se je zmenilo za one po voglih prilepljene liste. Prihodnost nas bo učila.

Iz Prage, 30. apr. [Izv. dop.] „Mi Čehi smo v izjemnem stanji že od bitve belogorske (ko se je samostojnost Česke zatrla.) Iz tega izjem-

samostana rako, pa bode dokazov dosti! zakaj se upiraš? govori, opraviči se!“

Tomaževiću gori obraz, ali tej rudosti je mati sramota, zadrega. „Komu naj se opravičim?“ povpraša, prevzela ga je bila obupna moč, „kje pa je moj sodnik?“

„Cerkev te sodi,“ — vladika trdo odgovori, „cerkev ki je za petami zlodejcem na prestoli, zločincem po beraških kočah, a o tej priliki je mene odločila, da rabsodim, kako —“

„Ali tebe, mojega podložnika?! — Tomažević zaničljivo oponese.

„Le Bogu in apostelskej stolici sem odgovoren,“ vladika razkačen odgovori, „pa ne tebi, nikomur ne, če tudi kraljevsko žezlo suče v roci. Vrhi tega pa znaj: če le stopim pred narod — ter razodenem mu, kako si proklestil pot na prestol, pade ti krona z glave, život pa bode žrtva razburjenemu narodu.“

„Tega — tega ne učiníš!“ — ozre se Tomažević skoro proseče v vladiko.

„Ne učinim,“ — odgovori vladika, „zato ne, ker je cerkvi desna roka ogrski kralj; ko bi se ti utegnil braniti njegovemu odloku, ker je tvoj fevdni gospod, zato bi tudi bil tvoj načelni sodnik.“

„Tedaj ni, da bi se bal njegove sodbe,“ — Tomažević zmagovito vskrikne, „zgodi se to ali to, saj vse zna sam, kaj in kako.“

„Lažeš!“ — Korvinov posel neprestrašeno odvrne, „moj gospod je le plitvo izvedel, da bi se rad pokril z bosniško krono, da pa si pomoreš z ubojem, tega še slutil ni.“

Zavzet strmi va-nj Tomažević. „Da ni znal tega, meniš?“ — nevoljen povpraša. „Tedaj si legal tačas, ko sva se hotela v zakotji — tamkaj pred Belajskim gradom.“

Ali sem slutil tvojo nakano,“ — opraviči se zaničljivo Korvinov poslanec, „ali bi ne mara tudi moj kralj bil to popreje lahko znal?“

Tomažević povesi glavo; nihče ne kali nastale tiho. Ustna se mu gibljejo in tiho šepčejo: „Kako resnične so bile moje nedolžne žene besede, kdo bi se bil nadejal tega, da se tako kmalu vresniči njena slutnja? — Umejem te,“ — zagrmí in zopet povzdigne glavo, „kralj Korvin se je zaljubil v bosniško krono! Ali pa je moč vlastiti si jo, če ne upotrebiš ugodne prilike?“

„Kralj Korvin ne hlepi po bosniški kroni,“ — odgovori Turčanski. „Mar-li meniš, da bi se moral po zakotljajih potikati, ko bi se mu zljubila tvoja krona? — Nikakor ne, saj je še porok bil ti v pričo sv. očeta in njegovih kardinalov, ali to poročstvo zahteva, da se varuješ vsakojake nevarnosti sebi na dobiček.“

„Res je to,“ — potrdi vladika, „ker je jasni kralj Matijaš sprosil za-te, zatorej ti cerkev vsled svoje skrbnosti rada odloči čas, da se spokoriš da z bodočimi čini z malomarne vesti zbriseš svoje zlodejstvo, in da se zatečeš v naročje nadi v popolno odpuščenje.“

„Kakovi pa so pogoji?“ — vpraša Tomažević hladno, kakor bi se nadejal, da bode kakova malenkost pokora.

„Prvi in najznamenitejši pogoj,“ — jame vladika nalagati, ta je da, da iztrebiš patarensko poganstvo v bosniški kraljevini.“

„To sem obljubil že kralju Korvinu, in po njem sv. očetu, tej obljubi pa bodem tudi zvest“ — zatrdi Tomažević.

„Drugi pogoj pak je ta, da ugašiš vsakoršno slogo s Turčanskim, da mu ne bodeš več nikakovega davka plačeval kristijanstvu na sramoto,“ reče mu vladika.

„To je moja želja, to mojega života svrha,“ — obljubi Tomažević. „Pa si vendar svojega strijca — vojvodo Badiča poslal v Drinopolj zato da se v prahu zvije sultanu, ali ne?“ oponese mu vladika.

„Le ozri se po okrogu“ — hoče se zavarovati Tomažević, „kje je kdo orožen, da se udari z Mohamedanom? Kader bodem utegnil, takrat še le se ojačim ter vprem sultanovim zahtevam.“

„Tedaj: čem delj mu bodeš tovariš, tem hujši bodo tvoji grehi,“ — posvari ga resno vladika.

„Tem gotovejša bode vsled tega zmaga,“ — pove Tomažević.

„Kralj prav meni,“ — vtakne se v besedo Turčanski, „ali če mojemu jasnemu kralju utegne po všeči biti to, ne ziam, komu bi zagatno bilo,“ — zavrne oholo, vendar le pa se hinavski obrne k vladiku: „sicer pa bode bedela tvoja velečestitost, zato kers si kralju Korvinu pooblaščenec in sv. očetu poverjenik, da kralj Štefan Tomažević ne bode več prijatelj Mohamedanu, če sila ne bode tirjala.“

(Dal. prih.)

nega stanja se ne bomo rešili popred, dokler ne bode izpolnjena in izvršena poslednja točka našega narodnega programa. Tako pravijo Naši listi ob priliki, ko je c. kr. namestnik naznanil Pražanom, da je izjemno stanje prestalo. Pripravljene smo, da bode zdaj česka opozicija tesneje in brezobzirneje pokazala se, kakor popred. Kaj so torej dunajski vladni možje dosegli? Nič, prav nič! In če c. kr. namestnik Koller razglašča, da upa, ka bodo Pražani ravnali se po ustavnih zakonih, imajo „N. L.“ popolno prav ako reko: „Red in pokoj bo gotovo vladal v naši deželi tačas, kader bodo postave, vlada in uradi tako osnovani in zbrani, kakor jih narod potrebuje in hoče.“ Ravno tako odkrito vladi govori „Pokrok“ ter pravi, da smo se čudili odpravljeni izjemnega stanja, kakor smo se pred šestimi meseci čudili, da je bila odpravljena zakonitost, pa uvedena zljubovolja, ker je denes na Českem ravno tako, kakor je bilo pred 6 meseci. Ministerstvo se je na Českem blamiralo. Zopet se je pokazalo, da vlada razmer ne pozna, In kakor jih na Českem ne pozna, tako se jej godi po vsej Cislahtaniji.

Politični razgled.

V državnem zboru je bila postava o delokrožji vojaških sodnij pretresovana. Prvega tega meseca pak je bila zbornici predložena postava zastran števila rekrutov, ki se imajo letos na vojsko vzeti.

Da je poljska resolucija na Dunaji propala, pripisujejo varšavski listi ruskim vplivom. Tu se zopet kaže le ono večno sumničenje, ki vse nezgode, kar jih Poljake zadene, pripisuje samo Rusom.

Nemški listi hote vedeti, da bodo Česki poslanci imeli te dni enkrat shod, v katerem bodo zedinili se, kakor se v prihodnje vesti.

O pruski politiki izvemo po oficijoznem nemškem časopisu, da Bismark ni hotel l. 1866 vzeti Česke, Moravsko in Šlezko, ker se je bal — panslavizem na vrat naščuvati si.

Ko je francoska zbornica svojo sesijo končala, klicala je večina: živio cesar! Le mala družba verlih republikancev je klicala: živela svoboda! Napoleon se misli boje pred volitvami oglasiti s posebnim manifestom. Žalostno je, da poročajo kot gotovo, da svobodnjaki nimajo mnogo upanja tudi pri novih volitvah. Napoleonov absolutizem si je znal z vsimi pomočki tla uglatiti.

Rusi nameravajo mesto Kiev v močno trdnjavo spremeniti in sicer v tolikšno, ki bode mogla 50 do 60000 vojakov vase vzeti. To se bode zgodilo zato, da se ustavi vsaka vojska, ki bi hotela iz Avstrije ali od Črnega morja v sredino ruske dežele pririniti se.

Razne stvari.

* (Cerkvene pesmi.) Ravno kar je prišlo na svetlo napovedanih osem cerkvenih spevov in z njimi, vred tri „Tantum ergo“ ktere je sestavil c. kr. učitelj godbe gosp. Anton Nedvčd. Vnanja oprava je posebno lična in primerna notrajuemu pomenu. Kakor zahteva zlog cerkvene muzikalne umetnije, mora se spevom priznati, da jih budi resni duh do svetega kraja ter navdaja do veličastne pobožnosti v povzdigo božje službe in spodbudo vernikov. Ker se po Slovenskem sveto petje čedalje bolj goji, utegnejo omenjeni spevi, posnemajoči resnoveličastni zlog latinskega petja, kot pričetek redkokratnega skladanja pesnih umotvorov v tem pomenu pri nas veljavo pridobiti. Cena jim je 1 gld. 30 kr. Kdor jih želi imeti, naj se obrne do gosp. skladatelja, kteri bi potem takem priložnost dobil, še svoje druge skladbe na svetlo dati. — Tako sodi „Danica“ o Nedvedovih cerkvenih pesnih. Mi dostavljamo, da so pesmi kar se zunajosti, oprave tiče okusno v Pragi natisnene. Kolikor nam jih je bilo dozdej mogoče na glasovirji poskušati, smemo svojo sodbo izreči, da se dobro odlikujejo od marsikterih dozdanih tako imenovanih cerkvenih pesni. Ne motimo se; do zdaj v tem oblasti muzikalne literature še nismo mnogo imeli. Marsiktere čislane cerkvene pesmi so prav za prav bile same poskočnice, ki so bolj na posvetne veselice spominjale, nego pa na pravo pobožno krščansko čutilo. Zatorej Nedvedove umotrove z veseljem pozdravljamo na polji umetnosti cerkvenega petja. Ne moremo si pa kaj, da ne bi tega gospoda opominjali, naj izda pozneje tudi druge svoje slovenske kompozicije, ktere se zlasti med našo odraslo mladino že kontreband pojó in obče d op a d a j o, pa niso se splošnosti izdane. Muzika ima na poblaženje človestva in na duševni napredek naroda neizmeren vpliv. Zato vse pevce na tega skladatelja pozorne činimo, in jim z dobro vestjo priporočamo, naj si njegova dela preskrbe in jih razširjajo.

* (Žuganje z odstopom) je kakor znano poslednji pripomoček vsem ministrom, ako hote kakemu predlogu potrjenje dobiti. Z vspehom žuga Bismark, žuga Giskra itd. Tako je zadnje dni tudi španjski Prim pokušal. Pa ni mu šlo po sreči, kajti njegovi nasprotniki so burno začeli kričati: „pojdi, le pojdi!“

* (Škof Dobrila in cesar.) V nemških listih je brati, da je cesar ob času svojega zadnjega bivanja v Istri vprašal poreskega škofa Dobrilo kako gre duhovščini isterski. Škof je odgovoril: „kako se nam more goditi v državi, kjer ministerstvo ima cerkev pod izjemnim stanjem.“ Pravijo da je cesar molče proč obrnil se.

* (Cirila in Metoda) god so 22. aprila praznovali celovski bogoslovci. Igrali so se dve igri, peli več pesem. Sicer pa na Koroškem narodno življenje povsod spi. Ali bomo jesen nedovoljen tabor zopet na dan spravili in praznovali, ne ve se še nič. Na noge koroški Slovenci! Ali hočete res zadnji biti med sinovi Slovenije?

* (Česki časopisi) so zopet svoja stara imena vzeli. „Correspondenz“ se imenuje zdaj „Politik“ in „Naše Listy“ so postali zopet stari „Narodni listy.“

* (Dunajski študentje.) Slovenci in Hrvatje, ki so v društvu Jug zedinjeni, so imeli s Čehi pobratimski shod. Govorili so o tem, kako bi se znanje ruskega jezika med Slovani širilo. Živel!

* (Žena vrednika) „Olom. Novin“ Černoha, ki je zaradi odpo-tovanja svojega moža nekaj časa list vredovala, obsojena je obsojena, da mora 25 gld. kazni in sodnijske stroške plačati, ali pa 5 dni sedeti.

* (Dvanajstih českih narodnjakov,) ki so delali priprava za tabor na Žižkovi gori, bilo je toženih zaradi punta. Ko so k poslednji obravnavi prišli klicali so „Slava“ in „Na zdar.“ Občinstvo jih je z istim klicem pozdravljalo.

* (Drugi tabor omladine) českoslovanse se snuje v Letni. Govorilo se bo o tem: „kako ima mladina skrbeti za to, da se med prostu ljudstvo širi omika, ki je edina podloga za njegovo blagostanje in za raz-vitek države.

* (Kupčijska zbornica v Gorici.) 21. in 22. t. m. so bile volitve za kupčijsko in obrtnijsko zbornico. Dosihmal se je še celo v mestu prav malo trgovcev in obrtnikov vdeleževalo teh volitev, po deželi pa so si zlasti slovenski obrtniki menda mislili: Kar v Gorici naredé, bo že prav. Letos pa je tudi večina volilcev v slovenskih okrajih volilnelistke poslala in v III. volilnem razredu — zmagala; tudi v I. je njihovim kandidatom menda le malo glasov manjkalo. Izvoljeni so v I. razr.: — iz Gorice: gg. Ciparini Mat. Kuzmin in g. Iv. Mihelič; vnanji: g. Zanutti iz Gradišča; v II. razr (v tem nimanj naši obrtniki nič opraviti) gg. Vilh. Ritter in Tance; v III. razr.: iz Gorice: gg. Rudolf grof Attems, Iv. Alb. Toman (arhitekt); vnanji: gg. Ivan Licen iz Rihemberga in Fr. Leban iz Črnič. — To je prav, da so se tudi naši obrtniki zavedeli, saj, česar naj teže pogrešamo, je ravno nek omikan in olikan srednji stan; do tega pa ne pridemo, če ne povzdignemo domačega obrništva in tržanstva. Kupčijska zbornica je sicer tudi dosihmal za svoje zadeve marljivo skrbela, materijalno blagost sploh pospeševala, a naši obrtniki niso od vsega tega skoraj nič vedeli. Zdaj, ko bodo nekteri naših k sejam hodili bojo imeli priliko, videti in slišati, kaj in kako se tam dela; gledé na posebne potrebe naših krajev včasih lahko kaj sprožijo itd. Pe njih se soznanijo z gibanjem na trgovskem in obrtnijskem polji tako drugi slovenski obrtniki in tako „zrno do zrna pogača.“ — Kupč. in obrtnijska zbornica v Gorici šteje 20 zbornikov, in sicer 15 stanujočih v mestu, 5 zunaj mesta. Letos se jih je volilo 10, 7 iz mesta, 3 vnanji. „Dom.“

* (O tržaških volitvah) piše „Primorec“: Magistrat je mest-nemu starešinstvu sporočil, da je v njih zapisanih 681 taci mož, ki niso volilci, ker so prejemali miloščino. Dolgo smo ugibali, kako je to mogoče — da je pri našem magistratu vse mogoče, temu se prav nič ne čudimo — zdaj smo to prav natanko zvedeli in — pej te bodi! grdo je! Napravili so se liste, v ktere so zapisali veliko okoličanov, da bi imeli zdravnika in zdravila zastoj. Koliko njih je živelo to dobroto, tega ne vemo, veliko vendar gotovo ne, ker so okoličani zdravi ljudje; vse pa so šteli mej tiste, ki imajo „Armenversorgung.“ Vsakdo, ako ima zdravo pamet, vé, da to še ni „Armenversorgung.“ Lavrenčič in Godina (!) pa sta jo našla menda po višem razodetji in pritožbo zoper volitve vložila. Godina si je pri tem posebno spoštovanje in velike zasluge pridobil, kajti on je z lastno roko sam sebe vpisal v imenovano listino, in vendar je ta „Armenversorgter“ dolgo brez zapreke sedel v mestnem svetovalstvu, in sedi še denes samooblastno in napiheno na županovem stolu ter menda še čuti ne, da se prekuene kmalu na trda tla; svetovamo mu, ker je imel z vodo dosti poštenega opravka in si prisluzil dosti pete, desetice in dvajsete s štemplji in brez štempljev, naj si zapomni te le besede: vrč nosi vodo, da se mu uho odbije. Ali pustimo Godino in obrnimo se raji do vrednejšega moža. G. Nakergoj, vi ste okolič-že marsikaj koristili in zato ste po vsej pravici česti in hvalé vredni. Sami dobro veste, da se velika krivica godi okolič, ker razen vas nima nobenega, zastopnika; sami ste očitno priznali, da sobili izvoljeni poslanci po krivici pahneni iz starešinstva. Le vi ste našli usmiljenje od laških gospodov. Vi ste tedaj okolič Atlant, ker jo nosite na svojih ramah. Odgovornost imate veliko, prevzeli ste svete dolžnosti, naložili si težko butaro, prosite moči iz nebes, da vam je polajšajo. Ne samo okolica, slovanstvo gleda na vas. Vi ste bili izvoljeni v odbor kteri ima nalogo volilne listine za okolico popraviti. Glejte tedaj pred vsem, da se tu ne zgodi nova krivica, kajti nam se zelo čudno in sumljivo zdi, da ima komisija, če tudi je mestno svetovalstvo na vaš predlog dovolilo okolič podariti 12 centov žveplja, hoditi od hiše do hiše do hiše pozvedat, kdo je volivec in kdo ni? Kaj takega, kolikor poznavamo mi zgodovino, na svetu še ni bilo, da bi volilcev po hišah iskali! Za svetega Boga, ali prebivamo v mameluški deželi? Da bi imeli ustavo na Kitajskem, gotovo bi volilcev od hiše do hiše ne iskali, novemu tržaškemu starešinstvu pa se to potrebno zdi! Ali mestni magistrat nima knjig in vknjžb, ker ima celo anagrafični vred-in — dr. Kandlerja z njegovo „Aurino“ (Nabrežina) in enacimi učenimi raz-lagami? Čujte, g. Nabrgoj, za tem grmom kaj tiči. Nikoli ne upajmo tistemu, ki je nad mero in potrebo skrben in priliznen in nam kaže svojo ljubezen vsakovrstnimi malimi dobrotami, vzlasti ako vidimo, da iščele svoj dobiček, Male dobrote so dostikrat slepilo in zvijača, s kterima se napadajo in ro-pajo najsvetejše pravice.“ — Tako piše „Prim. Mi se bojimo, da je v malo četo „skrajne straže Slovenstva že nekoliko vsel se peklenski duh razpora v principi jih!“

Dunajska borza od 3. maja.

Enotni drž. dolg v bankovcih 61 fl. 20 kr.	Kreditne akcije 276 fl. 80 kr.
5% metalike z obresti v maji in nov. 69 fl. 10	London 122 fl. 80 kr.
Enotni drž. dolg v srebru 99 fl. 60 kr.	Srebro 120 fl. 50 kr.
1860 drž. posojilo 101 fl. 20 kr.	Cekini 5 fl. 81 kr.
Akije narod. banke 721 fl. — kr.	